

ภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔)

๑. เป้าหมายของการพัฒนาองค์กรคุณธรรม เพื่อให้องค์กรมีบทบาทและสามารถในการสร้างคนดีเพื่อสังคม ส่งเสริมให้คนในองค์กร มีทัศนคติ วิธีคิด และการประพฤติปฏิบัติที่สะท้อนการมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่ดีเหมาะสมกับสังคมไทย มากขึ้น และองค์กรมีคุณค่าและประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการดำเนินงาน เนื่องจากสมาชิก ขององค์กร มีคุณธรรมมากขึ้น

๒. ความหมาย ระดับ และประเภทขององค์กรคุณธรรม

๑) ความหมายองค์กรคุณธรรม คือ องค์กรหรือหน่วยงานที่ผู้นำและสมาชิกขององค์กรแสดง เจตนาารมณ์ และมุ่งมั่นดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมในองค์กร และเป็นองค์กรที่มีส่วนร่วมสร้างสังคมคุณธรรม โดยมีการบริหารจัดการองค์กรตามหลักคุณธรรม ธรรมภิบาล หรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ส่งเสริม สนับสนุนให้ สมาชิกในองค์กรยึดมั่นคุณธรรมเป็นฐานในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติงาน และมีส่วนร่วมรณรงค์ ส่งเสริมคุณธรรมให้กับ ประชาชน ชุมชน หรือเครือข่ายขององค์กรคุณธรรม

๒) ระดับขององค์กรคุณธรรม องค์กรคุณธรรมแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ

ระดับที่ ๑ องค์กรส่งเสริมคุณธรรม คือ องค์กรที่แสดงเจตนาารมณ์ จะพัฒนาเป็นองค์กร คุณธรรม โดยมีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณธรรม มีแผนการดำเนินการพัฒนาองค์กรคุณธรรม มีการ จัดกลไก ผู้รับผิดชอบ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ซึ่งผลการดำเนินงานอาจเกิดขึ้นบางส่วน แต่ผลการ เปลี่ยนแปลงเชิง พฤติกรรมของคนหรือปัญหาเชิงคุณธรรมที่ลดลงอาจยังไม่เห็นผลชัดเจน

ระดับที่ ๒ องค์กรคุณธรรม คือ องค์กรส่งเสริมคุณธรรมที่มีกระบวนการพัฒนาองค์กร คุณธรรม ที่ได้มาตรฐานขององค์กรส่งเสริมคุณธรรม และมีการจัดระบบภายในองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนา องค์กรคุณธรรม และ มีการบริหารจัดการให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิง พฤติกรรมของคนในองค์กร และ ส่งผลกระทบให้การทำความดีเพิ่มขึ้น ปัญหาเชิงคุณธรรมลดลง และมีแนวโน้ม จะเกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง เกิดความยั่งยืนได้

ระดับที่ ๓ องค์กรคุณธรรมต้นแบบ คือ องค์กรคุณธรรมที่ดำเนินการประสบความสำเร็จ ทั้งในกระบวนการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนที่สะท้อนการมีคุณธรรม คนมีความสุข องค์กร มีคุณภาพและ คุณธรรมเชิงประจักษ์ มีองค์ความรู้สามารถถ่ายทอดและเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับองค์กรต่าง ๆ

๓) ประเภทขององค์กร สามารถแบ่งกลุ่มประเภทหน่วยงาน องค์กรตามลักษณะของกลไก ประชากร กลุ่มองค์กรภาครัฐ เช่น ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กร มหาชน และองค์กรในกำกับ ของรัฐ เป็นต้น กลุ่มองค์กรภาคธุรกิจ เอกชน เช่น บริษัท ห้างร้าน โรงงาน สถานประกอบการ ธนาคาร เป็นต้น กลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมและชุมชน เช่น องค์กรชุมชน กลุ่ม สมาคม มูลนิธิ องค์กร พัฒนาเอกชนและองค์กร สาธารณะประโยชน์ เป็นต้น

๓. หลักการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรคุณธรรม น้อมนำหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาเป็นหลักการดังนี้

๑) **ระเบิดจากข้างใน** เป็นหัวใจสำคัญที่สุด ต้องให้เกิดจากความตระหนักรู้ที่มุ่งมั่นตั้งใจมีเป้าหมายเดียวกัน ของผู้นำและสมาชิกขององค์กร หากทำโดยถูกบังคับหรือทำตามกระแสนโยบายไม่ตั้งใจจริง จะไม่เกิดผลหรือไม่ยั่งยืน

๒) **ทำแบบองค์รวม** ต้องทำพร้อมกันทั้งระบบ ทุกระบบขององค์กรโดยให้ประสาน สอดแทรก ไปด้วยกับการบริหารและการทำงานปกติขององค์กร โดยไม่แยกออกมาเป็นโครงการหรือกิจกรรมเดี่ยว ๆ ที่ขาดความเชื่อมโยง กับระบบใหญ่ขององค์กร

๓) **ทำตามหลักความจริง** ต้องทำจากสภาพความจริงขององค์กร โดยมีการศึกษาปัญหาและ ต้นทุน ความดี ขององค์กรให้เป็นระบบ แล้วลงมือทำตามลำดับขั้น แก้ปัญหาที่จุดเล็กก่อน ทำให้ง่ายไม่ติดขัด ตำรา การเรียนรู้จากที่อื่น เป็นเพียงแนวทางมาปรับใช้ให้เหมาะกับองค์กรของตน

๔) **การมีส่วนร่วม** ต้องสร้างโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วม เพราะเป้าหมายสำคัญของการส่งเสริม คุณธรรมคือการทำให้คนมีจิตสำนึกและพฤติกรรมที่สะท้อนการมีคุณธรรมมากขึ้นจึงต้องให้ทุกคน เป็นพลังร่วมกัน ขับเคลื่อน

๕) **ทำความดีเพื่อความดี** ตั้งใจพัฒนาองค์กรคุณธรรมเพื่อสร้างองค์กรที่ดี สร้างคนดีเพื่อสังคมดี มุ่งประโยชน์ส่วนรวมโดยไม่มีเป้าหมายเคลือบแฝงเพื่อประโยชน์อื่น

๔. **กระบวนการพัฒนาองค์กรคุณธรรม** ต้องดำเนินการตามหลักการทั้ง ๕ ข้อ ตาม ๙ ขั้นตอนดังนี้

๑) **ทำให้ทุกคนตกลงใจร่วมกัน** โดยเฉพาะผู้นำองค์กรว่าต้องแสดงเจตนารมณ์ชัดเจนว่าจะร่วมกัน สร้าง องค์กรของตนให้เป็นองค์กรคุณธรรม

๒) **ค้นหาความจริงขององค์กร** โดยสำรวจวิเคราะห์ปัญหาด้านคุณธรรมขององค์กรที่พึงประสงค์และ ไม่พึงประสงค์และปัญหาที่ต้องการแก้ไขและคนในองค์กรว่ามีอะไรบ้าง และค้นหาต้นทุนความดี หรือต้นทุนที่เอื้อ ต่อการแก้ไขปัญหา

๓) **ตั้งเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงร่วมกัน** เพื่อค้นพบพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ ไม่พึงประสงค์ หรือ “ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ” แล้วให้กำหนดคุณธรรมหลักร่วมกันขององค์กร ทำให้ ทุกคนเข้าใจคุณธรรม เป้าหมายที่จะเปลี่ยนแปลงตรงกัน

๔) **กำหนดวิธีการและกลไกในการปฏิบัติงาน** จัดให้มีแผนปฏิบัติการ วิธีสำคัญในการ ดำเนินการและ กำหนด ผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนแต่ละกิจกรรม รวมถึงแนวทางการท างานร่วมกันของฝ่ายต่าง ๆ ให้ มีประสิทธิภาพ และอาจจัดทำข้อเป็นตกลงของคนในองค์กร

๕) **ลงมือปฏิบัติจริงให้เป็นวิถีชีวิต** การพัฒนาคุณธรรมมีเป้าหมายคือการเปลี่ยนแปลงที่คนจึงต้องลงมือ ปฏิบัติตามข้อตกลงอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องจนกลายเป็นวิถีในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติงาน

๖) **ถอดบทเรียนเพื่อสร้างความรู้** ต้องจัดให้มีกระบวนการสรุปบทเรียนจากการปฏิบัติของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อค้นหา เรียนรู้เงื่อนไขปัจจัย ของความสำเร็จ ปัญหาและแนวทางแก้ไข และสกัดเป็นความรู้ ขององค์กร มีการจัดระบบ การติดตามประเมินผลแบบมีส่วนร่วมที่มุ่งเสริมพลังผู้ปฏิบัติงานมากกว่าการวัดตาม ตัวชี้วัด เชิงปริมาณ โดยไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงของคน การจัดการความรู้จะ นำไปสู่การพัฒนา มาตรฐานองค์กรคุณธรรม

๗) **สร้างกิจกรรมชื่นชมยกย่อง** คุณธรรมเป็นเรื่องนามธรรมเห็นผลการเปลี่ยนแปลงช้าจึงต้อง มีกระบวนการ ให้กำลังใจ ยกย่องเชิดชู ต้องทำให้คนเห็นผลสำเร็จที่เกิดขึ้นระหว่างการพัฒนาองค์กร คุณธรรม

๘) **สร้างเครือข่ายคุณธรรม** งานที่ยากต้องการพลังของเครือข่ายในการขับเคลื่อนต้อง เชื่อมโยงกัน เป็น เครือข่ายองค์กรคุณธรรมเพื่อให้กำลังใจ ถ่ายทอดความรู้ พัฒนานโยบายร่วมกัน เช่นเครือข่าย โรงเรียนคุณธรรม โรงพยาบาลคุณธรรม ท้องถิ่นคุณธรรม ธุรกิจคุณธรรม

๙) **ประเมินผลลัพธ์ผลกระทบ** ต้องมีระบบและกลไกการประเมินเพื่อให้เห็นผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้น ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ มีความรู้ที่จะนำไปยกระดับขยายผล หรือรู้ปัญหา อุปสรรคและนำไปสู่การแก้ไข โดยมีทั้ง การประเมินตนเองจากภายในและประเมินจากองค์กรภายนอก รวมทั้ง เปิดเผยผลการประเมินแก่สมาชิก ขององค์กรและ ต่อสาธารณะ

๕. **คุณธรรมที่ควรส่งเสริมในองค์กรคุณธรรม** การส่งเสริมคุณธรรมให้เกิดผลที่ดีต้องเลือกประเด็นคุณธรรม ที่สอดคล้องกับปัญหา และความ ต้องการของคนในแต่ละองค์กร อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยทำโพลและประเมิน วิเคราะห์สถานการณ์คุณธรรม จากประชาชนและผู้เกี่ยวข้องแล้ว คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

ได้เลือกคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา เป็นคุณธรรมสำคัญที่จะรณรงค์ให้เกิดขึ้นในสังคมไทยในช่วงต้นของแผนแม่บทส่งเสริม คุณธรรม แห่งชาติ

พอเพียง หมายถึง ความพอเพียงในการดำเนินชีวิตแบบทางสายกลาง มีเหตุมีผลใช้ความรู้ในการตัดสินใจอย่าง รอบคอบ มีความพอประมาณพอดี ไม่เบียดเบียนตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อมไม่ประมาทสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี รู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลง

วินัย หมายถึง การยึดมั่นและรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ทั้งวินัยต่อตนเองในการผลักดันชีวิตให้ก้าวหน้า วินัยต่อองค์กร สังคม ปฏิบัติตามจริยธรรมจรรยาบรรณและเคารพต่อกฎหมาย

สุจริต หมายถึง ความซื่อตรง ความซื่อสัตย์สุจริตยึดมั่น ยืนหยัดในการรักษาความจริง ความถูกต้องความเป็นธรรมทั้งปวง นอกจากตนเองจะเป็นคนซื่อตรงแล้ว ต้องกล้าปฏิเสธการกระทำที่ไม่ซื่อตรงไม่ซื่อสัตย์ของบุคคลอื่นที่จะทำมีส่วนร่วมเกิดความเสียหาย

จิตอาสา หมายถึง การเป็นผู้ที่ใส่ใจต่อสังคมสาธารณะและอาสาลงมือทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีใช้หน้าที่ของตน ด้วยความรัก ความสามัคคี เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ของสังคม ของประเทศชาติโดยมิได้หวัง ผลตอบแทนทำความดี เพื่อความดี เอื้ออาทรต่อคนร่วมสังคมทำอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย ทั้งนี้ คุณธรรมแต่ละด้านจะเชื่อมโยงไปสู่คุณธรรม ด้านอื่นๆ การส่งเสริมคุณธรรมทั้งสี่ด้านนี้ จึงไม่เป็นการบังคับ องค์กรควรเลือกส่งเสริมคุณธรรมที่เหมาะสมกับ สถานการณ์ขององค์กร

๖. ประโยชน์จากการพัฒนาองค์กรคุณธรรม การพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรคุณธรรมจะก่อให้เกิดประโยชน์มากมายหลายระดับ ดังนี้

๑) ระดับบุคคลและครอบครัว เมื่อสมาชิกขององค์กรมีคุณธรรมเป็นฐานในการดำเนินชีวิต มากขึ้นย่อมส่งผลดีต่อคนนั้นเป็นคนดี ความสัมพันธ์และการยอมรับจากคนอื่นมากขึ้น ทำงานได้มีประสิทธิภาพ มากขึ้น ทำให้คุณภาพชีวิตที่ดี เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข และส่งผลต่อครอบครัวดีขึ้นเป็นครอบครัวอบอุ่น เข้มแข็ง

๒) ระดับองค์กร เมื่อองค์กรมีการบริหารที่มีคุณธรรมและธรรมาภิบาล มีสมาชิกที่มีคุณธรรม จะทำให้องค์กรมีภาพลักษณ์ที่ดีในสังคม เป็นต้นทุนหรือคุณค่าเพิ่มในการดำเนินกิจการ คุณภาพการทำงานของสมาชิกดีขึ้น ทำให้ประสิทธิผลขององค์กรเพิ่มขึ้น ต้นทุนน้อยลง เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

๓) ระดับชาติ ประเทศมีองค์กรคุณธรรม ที่มีบทบาทและความสามารถในการสร้างคนดีให้กับ สังคมมากขึ้นประชาชนส่วนใหญ่ทุกช่วงวัยได้รับการปลูกฝังส่งเสริมคุณธรรม ทำให้อยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ สันติสุขเป็นสังคมคุณธรรม และยังเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพิ่มขึ้น

๔) ระดับนานาชาติ ประเทศไทยจะมีภาพลักษณ์ที่ดีและเกิดความร่วมมือในการพัฒนาต่าง ๆ กับนานาชาติเพิ่มขึ้น

๗. บทบาทขององค์กรคุณธรรม แม้หัวใจความสำเร็จของการพัฒนาองค์กรคุณธรรม คือ “การระเบิดจากข้างใน” ของแต่ละองค์กร แต่การมีองค์กรภายนอกเข้าไปช่วยส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณธรรมเป็นเรื่องที่ดี จะช่วยให้ เกิดผลดี และขยายผลกว้างขวาง ควรมีบทบาทการเป็นผู้สนับสนุนมากกว่าการสั่งการหรือไปทำแทน โดยบทบาทขององค์กรผู้ส่งเสริมที่สำคัญมีดังนี้

- ๑) สนับสนุนข้อมูลองค์ความรู้และการจัดการความรู้และการเรียนรู้
- ๒) สนับสนุนการเชื่อมโยงประสานงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
- ๓) สนับสนุนกำลังใจการชื่นชมยกย่อง การให้รางวัล
- ๔) สนับสนุนงบประมาณและเอื้ออำนวยการดำเนินงาน
- ๕) สนับสนุนการพัฒนา นโยบายและการแก้ปัญหาของระบบราชการเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาองค์กรคุณธรรม

คุณธรรมเป้าหมาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๓ (องค์กรคุณธรรม)

คุณธรรมเป้าหมายของผู้บริหาร บุคลากร เจ้าหน้าที่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๓

คุณธรรมเป้าหมาย		
ผู้บริหารองค์กร (ผอ.เขต รอง ผอ.เขต ผอ.กลุ่มงาน)	บุคลากรในองค์กร	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ความรับผิดชอบ	จิตอาสา	ความรับผิดชอบ
มีจิตอาสา	ความรับผิดชอบ	ความมีวินัย
ความมีวินัย	ความมีวินัย	จิตอาสา

คุณธรรมหลักสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๓

“ความรับผิดชอบ มีวินัย ใส่ใจจิตอาสา”

ตารางคุณธรรมหลักและแนวปฏิบัติ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๓

คุณธรรมหลัก	ผู้บริหารองค์กร	บุคลากรในองค์กร
ความรับผิดชอบ	<ul style="list-style-type: none"> - สอนงาน เพิ่มพูนความรู้ให้ลูกน้อง - สื่อสารสร้างความเข้าใจให้ทั่วถึง - ใส่ใจแก้ปัญหาให้ลุล่วง 	<ul style="list-style-type: none"> - รู้หน้าที่และทำงานอย่างรับผิดชอบ - ทำงานถูกต้อง แล้วเสร็จตามกำหนด - รับฟังปัญหาของผู้มาติดต่องาน - รับผิดชอบงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของตนเอง
ความมีวินัย	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติตามกฎระเบียบของราชการ - มาทำงานทันเวลา - เข้าประชุมตรงเวลา - แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ ข้อตกลง 	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติตามกฎระเบียบของราชการ - จัดเก็บเอกสารให้เป็นระบบ - มาทำงานทันเวลา - เข้าประชุมตรงเวลา - แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ ข้อตกลง - ทำงานเสร็จตรงเวลาที่กำหนด
จิตอาสา	<ul style="list-style-type: none"> - ร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ของ สพป. นครสวรรค์ เขต ๓ ทุกกิจกรรม - พัฒนาองค์ด้วยความตั้งใจ - ให้บริการผู้มาติดต่อราชการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ของ สพป.นครสวรรค์ เขต ๓ ทุกกิจกรรม - พัฒนาองค์ด้วยความตั้งใจ - ให้บริการผู้มาติดต่อราชการ

กิจกรรมหน้าเสาธง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๓

กิจกรรมหน้าเสาธง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๓

กิจกรรม Big Cleaning Day
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๓

กิจกรรม Big Cleaning Day
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๓

กิจกรรมวันสำคัญ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๓

กิจกรรมวันสำคัญ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๓

กิจกรรมถวายเทียนพรรษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๓

กิจกรรมถวายเทียนพรรษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๓

กิจกรรมถวายเทียนพรรษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๓

